

Undersøgelse om erhvervsskolernes erfaringer med 6 ugers jobrettet uddannelse

---

August 2015

Danske Erhvervsskoler – Lederne (DE-L) har i juni 2015 gennemført en undersøgelse om erhvervsskolernes udbud og aktivitet af 6 ugers jobrettet uddannelse. Undersøgelsen tager udgangspunkt i de landsdækkende positivlister fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), hvor der indgår lister for uddannelsesforløb af både 6 uger og over 6 ugers varighed.

DE-L har gennemført undersøgelsen for at følge op på erhvervsskolernes arbejde med og kommentarer til arbejdet med de landsdækkende positivlister over uddannelsesforløb, som udmønter beskæftigelsesreformens muligheder for 6 ugers jobrettet uddannelse til ufaglærte og faglærte. I undersøgelsen indgår også erhvervsskolernes vurdering af, om uddannelsesforløbene bidrager med relevante kompetencer i forhold til jobåbninger og målgruppens behov, samt evt. forslag til hvordan positivlisterne relevans kan optimeres.

Undersøgelsen er gennemført af projektkonsulent Stine Holm og uddannelseskonsulent Mie Poulsen.

Datagrundlag

Undersøgelsen blev gennemført som en elektronisk spørgeskemaundersøgelse i juni måned og omfatter både merkantile, tekniske- og kombinationsskoler og en spredning på både større og mindre AMU-udbydere. I alt 50 medlemsskoler har svaret på undersøgelsen, 48 har besvaret spørgsmålene og 2 medlemsskoler har tilkendegivet, at de ikke udbyder 6 ugers jobrettet uddannelsesforløb. Ud af 63 medlemsskoler giver det en samlet svarprocent på 79 %.

Da undersøgelsen ikke omfatter samtlige erhvervsskoler, er der sandsynligvis udbudt lidt flere og gennemført lidt flere uddannelsesforløb end angivet, men på baggrund af deltagelsen af 79 % i undersøgelsen, vurderer vi, at undersøgelsen er repræsentativ for erhvervsskolernes erfaringer med 6 ugers jobrettet uddannelse.

Undersøgelsen skelner mellem udbudte uddannelsesforløb, gennemførte hele og dele af uddannelsesforløb. Undersøgelsen omfatter ikke antal deltagere på de enkelte kurser, og antallet af deltagere på uddannelsesforløbene kan således ikke aflæses.

Uddannelsesforløbene på positivlisterne indenfor SOSU-området indgår ikke i denne undersøgelse, det er udelukkende de 143 tekniske og merkantile uddannelsesforløb, som erhvervsskolerne kan udbyde. De indhentede data fremgår af vedhæftede bilag ”6 ugers jobrettet – udbud og aktivitet”.

Analyse af udbudte og gennemførte uddannelsesforløb

Uddannelsesforløb på 6 uger

Af de 143 uddannelsesforløb har erhvervsskolerne i 1. halvår 2015 udbudt 111. Vi vurderer, at det er et rigtig godt resultat med udbud af 78 % af de mulige uddannelsesforløb. Vurderingen skal ses på baggrund af den korte implementeringsfase, den koordinering og det samarbejde mellem skolerne, der nødvendigvis skal ligge til grund for udbuddet. Samarbejdet er nødvendigt idet flere af uddannelsesforløbene går på tværs af skolernes godkendelser. Det betyder, at enten skal skolerne lave aftaler om udlagt undervisning, så uddannelsesforløbet tilrettelægges på een skole – eller udbuddet skal koordineres tidsmæssigt, hvis den ledige skal have gode muligheder for at tage et uddannelsesforløb, der foregår på to eller flere geografisk adskilte skoler.

Vi vurderer det ligeledes positivt, at der er gennemført 64 hele uddannelsesforløb, som et resultat af skolernes arbejde med implementeringen af ordningen internt og eksternt mellem skolerne, i VEU-centrene og med eksterne aktører, som typisk omfatter flere jobcentre for de enkelte erhvervsskoler.

Der er gennemført flere dele af uddannelsesforløbene, 80 i alt, og det er formentlig begrundet i specifikke kompetencer, som den enkelte ledige har behov for, typisk indenfor svejseområdet eller hvis et mindre antal kurser vurderes til at være tilstrækkeligt til det ønskede jobområde.

De indhentede data er ikke gjort op på antal kursister, hvorfor ovenstående ikke kan sidestilles med, at der er flere ledige, der har gennemført dele af forløb end hele forløb. Ledige og beskæftigede kan deltage i de samme kurser, så der er behov for en opgørelse med denne skelnen for at vurdere, hvorvidt f.eks. flere ledige ikke benytter sig af rettigheden til alle 6 ugers jobrettet uddannelse.

Repræsentanterne fra erhvervsskolerne skønner, at der gennemføres 92 hele uddannelsesforløb i 2. halvår 2015, en aktivitetsstigning på 44 % i forhold til 1. halvår. Vi vurderer, at dette skøn er et resultat af implementeringsarbejdet i 1. halvår, men vi tager også forbehold for, at det kan være et for optimistisk skøn.

Vi har analyseret, hvilke uddannelsesforløb der er gennemført mere end 2 gange og hvilke, der er forventninger til i 2. halvår for at få et billede af efterspørgslen efter uddannelsesforløbene på positivlisterne. Det er bemærkelsesværdigt, at de kurser, der er gennemført flest gange i 1. halvår også skønnes gennemført flest gange i 2. halvår 2015.

Udbudte uddannelsesforløb og dele af forløb - ud af 143 mulige		
Udbudt hele forløb	111	78 %
Udbudt dele af forløb	97	68 %
Gennemførte uddannelsesforløb i 1. halvår 2015		
Gennemført hele forløb	64	45 %

Gennemført dele af forløb	80	56 %
Skøn over mulige gennemførte uddannelsesforløb i 2. halvår 2015		
Hele forløb	92	64 %
Dele af forløb	101	71 %

Bilag "6 ugers jobbrettet – udbud og aktivitet" illustrerer også, hvor mange gange de enkelte uddannelsesforløb er gennemført eller skønnet for 2. halvår. Nedenstående tabel skelner mellem antallet af gange forløbene er gennemført - under eller over 2 gange. Denne skelnen er valgt for at indkredse andelen af forløb, der har den største efterspørgsel, da tallene tydede på et vist mønster.

Af de 64 hele gennemførte uddannelsesforløb er det under halvdelen, nemlig 41 %, der er gennemført mere end 2 gange. Sammenholdes disse forløb med de forløb, der forventes gennemført hyppigst i 2. halvår 2015, er det stort set identiske kurser. I 2. halvår 2015 forventes 34 af uddannelsesforløbene at blive gennemført mere end 2 gange og 25 af disse forløb, er identisk med de gennemførte forløb i 1. halvår.

Skelnen mellem under 2 gange er valgt for at vurdere, hvorvidt landsdækkende positivlister fungerer, med uddannelsesstilbud til ledige. Et kursus gennemført 1 eller 2 gange i løbet af et halvår er ikke landsdækkende i forhold til kursisterne. Her må kursisterne flytte efter uddannelsesforløbene, når de gennemføres så få steder i landet.

Når efterspørgslen samler sig om et relativt mindre antal uddannelsesforløb finder vi ikke, at det beror på et snævert udbud, idet hele 111 var udbudt i 1. halvår.

Andel af de 64 gennemførte hele uddannelsesforløb, som er gennemført 1-2 gange samt over 2 gange		
Gennemført 1-2 gange	38	59 %
Gennemført over 2 gange	26	41 %
Andel af de 80 gennemførte "dele af forløb", som er gennemført 1-2 gange samt over 2 gange		
Gennemført 1- 2 gange	50	62,5 %
Gennemført over 2 gange	30	37,5 %

Andel af de 92 hele uddannelsesforløb, der skønnes gennemført i 2. halvår 2015: forventes gennemført 1-2 gange samt over 2 gange		
Gennemført 1-2 gange	58	63 %
Gennemført over 2 gange	34	37 %
Andel af de 101 "dele af forløb", der skønnes gennemført i 2. halvår 2015: forventes gennemført 1-2 gange samt over 2 gange		
Gennemført 1-2 gange	74	73 %
Gennemført over 2 gange	27	27 %

Uddannelsesforløb over 6 uger

Der er 28 uddannelsesforløb over 6 uger, som erhvervsskolerne kan udbyde.

Uddannelsesforløbene over 6 uger har en mindre efterspørgsel og de hyppigst gennemførte forløb er typisk kompetencegivende i forhold til eud eller svejseområdet, som også udgør en stor del af forløbene på 6 uger.

Udbudte uddannelsesforløb og dele af forløb – ud af 28 mulige		
Udbudt hele forløb	11	42 %
Udbudt dele af forløb	18	69 %
Gennemførte uddannelsesforløb i 1. halvår 2015		
Gennemført hele forløb	6	23 %
Gennemført dele af forløb	13	50 %
Skøn over mulige gennemførte uddannelsesforløb i 2. halvår 2015		
Hele forløb	6	23 %
Dele af forløb	19	73 %

Andel af de 6 gennemførte hele uddannelsesforløb i 1. halvår 2015, som er gennemført 1-2 gange samt over 2 gange		
Gennemført 1-2 gange	5	83 %
Gennemført over 2 gange	1	17 %
Andel af de 13 gennemførte "dele af forløb" i 1. halvår 2015, som er gennemført 1-2 gange samt over 2 gange		
Gennemført 1-2 gange	13	100 %
Gennemført over 2 gange	0	0 %

Som ved uddannelsesforløb på 6 uger, er det også her meget få, der forventes gennemført mere end 2 gange i 2. halvår 2015 og dermed danne grundlag for et egentligt landsdækkende udbud

Andel af de 6 gennemførte hele forløb, der skønnes gennemført i 2. halvår: forventes 1-2 gange samt over 2 gange		
Gennemført 1-2 gange	3	50 %
Gennemført over 2 gange	3	50 %
Andel af de 19 gennemførte "dele af forløb", der skønnes gennemført i 2. halvår 2015: forventes 1-2 gange samt over 2 gange		
Gennemført 1-2 gange	9	47 %
Gennemført over 2 gange	10	53 %

Uddannelsesforløb på positivlisterne, som erhvervsskolerne vurderer ikke bidrager med relevante kompetencer i forhold til jobåbningerne og målgruppens behov?

Ud af 46 besvarelser vurderer 45,7 % af skolerne, at der er uddannelsesforløb, som ikke bidrager med relevante kompetencer, mens 54,3 % vurderer, at uddannelsesforløbene kan bidrage med relevante kompetencer, jobåbninger og målgruppens behov.

De 45,7 %, som vurderer, at uddannelsesforløbene ikke er relevante for jobåbningerne, har uddybet dette med en lang række kommentarer.

Uddannelsesforløb, som erhvervsskolerne vurderer ikke bidrager til jobåbninger og målgruppens behov og hvorfor.

Skolerepræsentanternes generelle vurdering er, at der er for mange forskellige uddannelsesforløb på den landsdækkende positivliste til 6 ugers selvvalgt uddannelse. En del af kursuspakkerne indenfor samme jobområde har overlappende fagligt indhold og henvender sig til den samme målgruppe af ledige. Det specialiseringsniveau, som nogle uddannelsesforløb har, bliver for snævert tilpasset forskellige jobfunktioner, så det er vanskeligt at udbyde forløb, som er målrettet flere virksomheder. Med meget specifikke forløb bliver det ikke muligt at etablere forløb med tilstrækkeligt antal kursister.

Mængden af uddannelsesforløb og specialiseringsgraden på positivlisten gør det vanskeligere for jobcentre, A-kasser og uddannelsesinstitutioner at indkredse, hvilke uddannelsesforløb man i samarbejde finder væsentligst at udbyde. Det kræver en stor og målrettet gennemgang af alle uddannelsesforløb i forhold til de lokale arbejdsmarkeder og koordinering på tværs af geografier og VEU-centre.

En del af uddannelsesforløbene vurderes ikke at ramme målgruppens behov på grund af et for højt niveau. Der kan f.eks. være behov for jobberfaring i forhold til flere af forløbene for at opnå kompetencer, der giver reel adgang til jobåbninger.

Deltagere i undersøgelsen rejser spørgsmålet, om de lediges største behov altid er specifikke jobrettede kvalifikationer, da der savnes muligheder for afklaring af kompetencer og relevant retning for opkvalificering. Der efterlyses muligheder for dette i form af Individuel Kompetencevurdering, kurser i basale færdigheder (dansk og regning), kurserne: "Personlig udvikling til arbejde og uddannelse" samt "Den personlige job og uddannelsesplan". Her henvises til, at det netop er ledige, som har muligheden for uddannelse, og de nævnte kurser bidrager til, at den enkelte kan gå i gang med målrettet uddannelse i forhold til allerede erhvervede kompetencer.

Endelig tilkendegiver skolerepræsentanter, at det kan være svært at se sammenhængen og formålet mellem intentionerne i beskæftigelsesreformen om individuel målrettet kompetenceudvikling og det faktum, at den enkelte ledige skal vælge kompetenceudvikling blandt en række forudbestemte forløb, som kun til en vis grad stemmer overens med den lediges udviklingsbehov.

Det gentages i undersøgelsen, at positivlisten begrænser mulighederne for at sammensætte forløb til den enkelte. Synspunktet er, at det jobrettede kunne godt styres og samtidig give bredere muligheder end de begrænsende muligheder på positivlisterne, eksempelvis via anvendelse af åbent værksted.

Skolerepræsentanternes kommentarer til nogle fagområder:

Rengøringsforløbene:

Det er urealistisk at tro, at vi får deltagere, som vil have 30 dages rengøring. Jobcentre og ledige efterspørger bredere pakker med elementer af service, IT, lettere køkken og rengøring.

Svejs:

Det er helt skævt i forhold til de certifikater, som virksomhederne efterspørger. 6 uger i åbent værksted - svejsning - ville være meget bedre, så kursisterne netop kan tage et forløb, hvor der er taget hensyn til den enkelte og det, som virksomhederne efterspørger.

Regnskabsområdet:

Der er en del, der overlapper til controller. Og det er faktisk et stort problem i vandkants DK, fordi det spreder deltagerne ud på mange små hold, som så ikke kommer i gang. Vi valgte, at gennemføre nr. 55 og 60 i et åbent værksted og fik i alt 9 deltagere fra april til sommerferien (!)

Controller:

Det burde være et videregående forløb, ca. 90% af de tilknyttede AMU-mål er identisk med Grundlæggende Regnskab.

Sekretær i sundhedssektoren:

- 6 ugers uddannelse vil ikke være nok til at få ansættelse indenfor området.

Ernæringsassistenterne:

Der er meget overlap i kursusmålene i de valgte kurser indenfor forløbene og nr. 110 er et alt for højt niveau i forhold til målgruppen.

På vej til kloakrørlægger:

Det er helt forkert at bruge 30 dage uden at få kompetencen, når man kan blive kloakrørlægger på 37 dage.

Finansiell rådgiver:

Forløbet er alt for grundlæggende til at kunne give job inden for den finansielle sektor. I dag kræves minimum en finansøkonom eller en finansbachelor.

Uddannelsesforløbene på 6 ugers positivlisten er alle på netop 6 uger og skolerepræsentanter giver udtryk for, at netop 6 uger ikke altid er det rette i forhold til alle jobåbninger, da adgangsbilletten til en branche ofte er de lovpligtige certifikater:

Stilladspakken:

Der er 15 dage, der er obligatorisk ('systemstillads') idet det er et krav for at gå i højden - men så er der fyldt 'nice-to-have'-dage på.

Asfalt:

Tag Sundhed og sikkerhed samt Vejen som Arbejdsplads (og måske arbejdsmetoder og udlægning). Så er minimumskravet til branchen opfyldt. Det samme med nivellering til tagdækkere og isolatører. Måske er problemet, at det af nogen opleves som et rettighedstab, hvis man kun får 15 dage, når man har "ret" til 30.

Mediebranchen:

Vi mangler muligheder for uddannelsesforløb.

Erhvervsskolerepræsentanternes vurdering af, hvad der kan øge muligheden for, at uddannelsesforløbene på positivlisterne imødekommer jobåbningerne og målgruppens behov?

Det helt gennemgående træk i skolerepræsentanternes besvarelse er behov for større fleksibilitet, så udbyderne selv kan tilrettelægge uddannelsesforløbene på grundlag af udvalgte AMU-mål eller muligheden for, at den enkelte udbyder kan plukke mellem pakkerne.

En anden tendens er forslagene om, at antallet af forløb reduceres og uddannelsesforløbene skal være bredere, så de imødekommer både flere virksomheders og flere lediges behov. Her peges igen på behovet for kompetenceafklaring, basale færdigheder, IT-kompetencer og den enkeltes mulighed for en personlig uddannelsesplan.

En tredje tendens peger på, at der skal tænkes mere på jobmobilitet og brancheskift for ledige, som også kombineres med sammenhæng til erhvervsuddannelserne, så flere af forløbene giver merit til faglært niveau.

Uddannelsesforløbene på positivlisten kan ikke anvendes vejledende for ledige, da forløbene ikke er listet med en hensigtsmæssig faglig progression og det virker misvisende for ledige og jobcentre, som vejleder til forløbene.

Flere repræsentanter angiver, at forløbene bør gentænkes i forhold til udbydernes godkendelser. Udbyderne kan ganske vist låne manglende godkendelser hos hinanden, men man har ikke nødvendigvis faciliteterne og udstyr til godkendelsen. Den ledige skal så alligevel rejse efter delelementer af et uddannelsesforløb og det er de færreste, som vælger dette.

Endelig udtrykkes ønske om flere ressourcer til et større omfang af uddannelsesforløb på de regionale lister. Nogle angiver, at jobcentrene har mest interesse i og fokus på de regionale uddannelsesforløb.

En repræsentant skriver:

Selvom Danmark er et lille land, så er arbejdsmarkedet meget forskelligt fra egn til egn. Derudover bør man indføre en garantiordning, hvor skolerne garanterer for gennemførelse,

mod at jobcentrene sikrer et minimumsantal kursister (sådan en ordning er man ved at gennemføre i KBH området).

Endelig foreslås en model med en udvidet dialog med virksomhederne om deres behov, som fører til udvikling af nye kortere forløb. Disse skal så kunne kombineres, så den enkelte lediges jobrettede uddannelsesplan bliver så målrettet som muligt i forhold til den enkeltes behov for kompetenceudvikling. Dvs. at den ledige skal kunne plukke i forløbene og sammensætte et relevant uddannelsesforløb på op til 6/9 uger.

Planlægning og administration

Positivlisten skal foreligge allerede i september, så udbyderne kan indarbejde udbuddet i kursuskatalogerne. Den sene udmelding af forløbene betyder, at udbyderne ikke kan nå at få dem udbudt i sammenhæng med kursusudbud for beskæftigede.

Flere repræsentanter giver udtryk for, at der er opnået et godt samarbejde med A-kasser og jobcentre omkring vejledning, papirgange mv.

Men hold da helt op, hvor er det tungt administrativt.

Administrativt er skoler, jobcentre og kursusdeltagere meget belastet af ordningen. For skolerne er der mere administration end tidligere samt øget vejledning af kursusdeltagere. Personer henvises til skoler uden vejledning fra andre instanser, og har ikke overblik over muligheder for vejledningssamtaler i jobcentre og uddannelsesmulighederne.

Nedenstående kommentar går igen:

- *Det har været rigtig svært at løbe i gang.*

Sammenfatning

DE-L vurderer, at erhvervsskolerne har ydet en stor indsats for at implementere 6 ugers jobrettet uddannelse og i høj grad har fulgt foreningens anbefalinger om at tilgodese et landsdækkende udbud, som er koordineret i og på tværs af uddannelsesinstitutioner og VEU-centre. Vi konstaterer også, at der er gennemført et – i forhold til vore forventninger – pænt antal uddannelsesforløb i 1. halvår. Forventningerne til 2. halvår, vurderer vi, kan være for optimistiske og vil også påvirkes af udviklingen i beskæftigelsesgraden.

Det er DE-L's vurdering, at landsdækkende positivlister med så mange uddannelsesforløb skaber et komplekst og ikke reelt grundlag for en fokuseret uddannelsesindsats for ledige ufaglærte og faglærte. Antallet af uddannelsesforløb på positivlisterne giver også ledige og jobcentre et fejlagtigt indtryk af antallet af uddannelsesforløb, der kan vælges imellem. De reelle muligheder afgrænses af de uddannelsesforløb, hvor der er tilstrækkelig efterspørgsel. Det illustreres tydeligt af de allerede

gennemførte uddannelsesforløb og skønnede forløb for 2. halvår, hvor det stort set er de samme kurser, der kan vurderes til at have landsdækkende effekt og dermed tilgængelige for "alle" ledige.

For ledige og jobcentre er det også vanskeligt at gennemskue forskelle på uddannelsesforløbene, når man ikke er fagkyndig, da kursusindholdet i flere tilfælde ligger tæt på hinanden og terminologien i oversigten under f.eks. kursusindhold er vidt forskellig.

Anbefalinger

Ved tilrettelæggelsen af positivlisterne for 2016 har DE-L flg. anbefalinger:

- Uddannelsesinstitutionerne bør tages med på råd, når uddannelsesforløbene på positivlisterne sammensættes, så skolernes erfaringer og viden inddrages og for at bidrage til kombination af kursusmål med bl.a. relevant niveau og progression.
- Der skal være langt færre uddannelsesforløb på positivlisterne og i beslutningsprocessen om uddannelsesforløbene bør den reelle efterspørgsel også indgå som et vurderingsgrundlag.
- Uddannelsesforløbene skal tilgodese brede kompetencer indenfor et fagområde for at imødekomme en større målgruppe af ledige og virksomheder.
- På de områder, hvor Åbent Værksted er den gennemgående model for udbud og gennemførelse af kurser, bør det være Åbent Værksted indenfor f.eks. svejsning, der er nævnt på positivlisten. Så tilgodeses bredde og fleksibilitet i forhold til jobåbninger og den enkeltes behov for uddannelse og certifikater.
- Uddannelsesforløbene på grundlæggende niveau skal så vidt muligt være meritgivende i forhold til en erhvervsuddannelse.

Hvis det er muligt indenfor den nuværende lovgivnings rammer, anbefaler vi, at stillingskategorierne fra arbejdsmarkedsbalancen, som danner grundlag for uddannelsesforløbene, bør sammensættes i grupperinger eller større fælleskategorier, som grundlag for et variabelt antal AMU-mål indenfor et jobområde, så jobcentre og uddannelsesinstitutioner i fællesskab kan beslutte og tilrettelægge de rette uddannelsesforløb.

Hvis det ikke er muligt i indeværende proces, så bør der på sigt skabes mulighed for, at IKV, basale færdigheder, IT, "Personlig udvikling til arbejde og uddannelse" og "Den personlige job og uddannelsesplan" indgår i uddannelsesforløbene for ledige.

For at skabe det bedst mulige grundlag for integration af udbud af uddannelser for ledige og beskæftigede, skal positivlisterne være tilgængelige i september/oktober måned, hvor udbydere og VEU-centrene starter koordineringen af det kommende års udbud.

Bilag: 6 ugers jobrettet uddannelse – udbud og aktivitet.

Bilaget indeholder oversigt over udbudte uddannelsesforløb, gennemførte i 1. halvår 2015 og skønnede gennemførte forløb i 2. halvår 2015 samt beregning af, hvor ofte de enkelte uddannelsesforløb gennemføres/skønnes gennemført.